

تخت‌غاز

منطق علمی است که در پی جلوگیری از خطای اندیشه است.

منطق‌دانان می‌کوشند با بررسی انواع خطاهای ذهن و دسته‌بندی آن‌ها، راه‌های جلوگیری از آن‌ها را نشان دهند.

خطای اندیشه، مغالطه یا سفسطه نامیده می‌شود که ممکن است عمدی یا غیرعمدی باشد.

منطق، قواعد مبارزه با مغالطه را مشخص می‌کند.

راه‌های جلوگیری منطق از خطای فکر و اندیشه } آموزش شیوه درست اندیشیدن
دسته‌بندی و توضیح قواعد ذهن
بررسی و دسته‌بندی مغالطه‌ها (شناخت خطاهای فکر)

ویژگی‌های ذهن انسان (رابطه ذهن انسان با منطق):

- ۱ به صورت طبیعی و براساس قواعدی می‌اندیشد.
- ۲ این قواعد کشف می‌شوند (نه اختراع یا تولید!) و به صورت علم منطق در اختیار ما قرار می‌گیرند.
- ۳ ذهن همواره در معرض لغزش و خطا قرار دارد.
- ۴ ذهن معمولاً در استدلال‌های پیچیده یا تعریف دقیق اصطلاحات خاص دچار اشتباه می‌شود.
- ۵ علم منطق به دسته‌بندی و توضیح قواعد ذهن می‌پردازد و این عمل، باعث تشخیص سریع‌تر و دقیق‌تر خطای ذهن می‌شود.

ویژگی‌های منطق

- ۱) علمی کاربردی است؛ مانند دوچرخه سواری.
- ۲) تبخّر در آن نیاز به تمرین و ممارست دارد؛ مانند دوچرخه سواری.
- ۳) ابزاری در خدمت سایر علوم و دانش‌هاست؛ مانند سیستم‌های کنترلی خودرو و شاقول بتّایی.

حیطه کاربرد منطق

- دانستن منطق برای فهم فلسفه از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است (البته نه فقط برای ارزیابی اندیشه‌های فلسفی).
- ما در سراسر زندگی خود به منطق نیازمندیم؛ زیرا می‌خواهیم درست فکر کنیم و درست تصمیم‌گیری کنیم.
- کاربرد منطق در زندگی روزمره باعث می‌شود تا در تعلیم و تعلّم دچار خطا نشویم و برای متقاعد کردن دیگران دلیل بیاوریم.

استدلال‌آوری و تعریف کردن صحیح، از امور مهم زندگی روزمره هستند که کاربرد اصلی منطق در زندگی روزمره را نشان می‌دهند.

منطق و سیر گسترش آن

- منطق یکی از قدیمی‌ترین علوم است که امروزه در جدیدترین فناوری‌ها به کار گرفته می‌شود.
- در یونان، قوانین منطق، نخستین بار توسط ارسطو در سده چهارم پیش از میلاد مسیح گردآوری شد که امروزه به منطق ارسطویی مشهور است.
- پس از منطق ارسطویی، آثار فیلسوفان رواقی باعث توسعه این دانش شد.
- ابن‌سینا، سهم مهمی در توسعه منطق در جهان اسلام داشت.
- **نکته** منطق از ابتدا، همواره یکی از ابزارهای ویژه فلسفه بوده است؛ چنان که بخش مهمی از مطالعات فلسفی در شاخه‌هایی همچون فلسفه تحلیلی، فلسفه زبان، فلسفه ریاضی و فلسفه منطق به مباحث منطقی اختصاص دارند.
- امروزه پس از فرگه (منطق‌دان و ریاضی‌دان آلمانی و پدر منطق جدید)، منطق و ریاضیات بیش از پیش به یکدیگر نزدیک شده‌اند و منطق ریاضی یکی از شاخه‌های مهم رشته ریاضی به‌شمار می‌آید.
- منطق در فناوری‌های هوشمند هم کاربرد وسیعی یافته است و مدارهای منطقی، بخش جدایی‌ناپذیری از مهندسی الکترونیک و مهندسی سخت‌افزار و هوش مصنوعی گردیده‌اند.
- منطق در سایر علوم و دانش‌ها همچون روان‌شناسی، فقه، حقوق، علوم اجتماعی و ... نیز کاربرد وسیعی دارد.

تعریف }
 دو حیطه اصلی منطق }
 استدلال }

- علم و دانش بشر به دو حیطه کلی تصور و تصدیق تقسیم می‌شود.
- تصور، درک و فهم ما از چیزهای مختلف پیرامون ماست؛ مثلاً تصور ما از مدرسه، درخت، پدر و ...
- تصدیق، حکم و قضاوتی است که در مورد تصورات مختلف داریم و در آن اوصافی را به چیزی نسبت می‌دهیم یا از آن سلب می‌کنیم؛ مثلاً هوا گرم است. درخت سبز است.
- **نکته** در تصور، به واقعیت داشتن یا نداشتن یک تصور و یا ارتباط آن با سایر امور کاری نداریم و تنها همان مفهوم یا تصور را به ذهن می‌آوریم؛ مثلاً دیو یا سیمرغ با این‌که واقعیت ندارند ولی تصور هستند.
- **نکته** در تصور با معنا سروکار داریم ولی در تصدیق با واقعیت، یعنی یک تصور باید برای ذهن مشخص باشد و معنا داشته باشد و در تصدیق باید حکم و قضاوتی وجود داشته باشد.
- **نکته** تصدیق، یک جمله خبری است که قابلیت صدق (درستی) و کذب (غلطی) دارد در حالی‌که تصور، درک یک مفهوم است، بنابراین در تصدیق با فعل یا معنای فعل مواجه هستیم.
- **نکته** تصدیق یک جمله خبری است؛ بنابراین جملات انشائی و استفهامی مانند امر، نهی، سؤال و ... تصدیق نیستند.

تعریف و استدلال

- اگر تصویری برای ما ناشناخته (مجهول) بود برای معرفی آن، از تصورات شناخته شده (معلوم) استفاده می‌کنیم.
- مثلاً اگر کسی نداند تصور «دارابی» چیست؟ به او می‌گوییم «میوه»، «مرکبات»، «شبهه پرتقال و نارنگی» و ... است. بنابراین «دارابی» را برای او «تعریف کرده‌ایم».

اگر تصدیقی هم ناشناخته باشد از تصدیق‌های معلوم و شناخته شده استفاده می‌کنیم تا آن تصدیق را هم معلوم و مشخص کنیم. مثلاً اگر کسی نداند که «بلیط‌های الکترونیکی در وقت و هزینهٔ ما صرفه‌جویی می‌کنند» می‌توانیم با استفاده از تصدیق‌های معلوم دیگر، مزایای این بلیط را به او نشان دهیم. این کار «استدلال» نام دارد. یعنی از تصدیق‌های معلوم به کشف تصدیق مجهول برسیم.

بنابراین، علم منطق به دو بخش اصلی تقسیم می‌شود:

- ۱) تعریف: کشف تصور مجهول از طریق تصورهای معلوم
- ۲) استدلال: کشف تصدیق مجهول از طریق تصدیق‌های معلوم

نکته تست

سؤال سخن از واقعیت یا عدم واقعیت یک مفهوم با استفاده از ..... است و ..... چیزی است که ..... مفهوم را روشن می‌کند.

۱) تصدیق - استدلال - هستی	۲) تصور - تصدیق - هستی
۳) تصور - تعریف - چیستی	۴) تصدیق - تعریف - چیستی

پاسخ واقعیت یا عدم واقعیت در تصدیق وجود دارد و تعریف، چیستی یک مفهوم را مشخص می‌کند در حالی که استدلال، چرایی یک تصدیق را مشخص می‌کند. (گزینهٔ ۴ صحیح است.)

نکته تست

سؤال در کدام یک از گزینه‌های زیر، تصدیق وجود دارد؟

۱) شاید که حال و کار دگرسان کنم	۲) برو کار میکن مگو چیست کار
۳) توانا بود هر که دانا بود	۴) هرگز وجود حاضر غایب شنیده‌ای

پاسخ تصدیق باید جملهٔ خبری باشد که قابلیت صدق و کذب (تأیید یا تکذیب) داشته باشد؛ بنابراین گزینه‌های (۱)، (۲) و (۴) جملات انشایی و استفهامی هستند که قابلیت صدق و کذب ندارند و فقط گزینهٔ (۳) این ویژگی را داراست؛ بنابراین یک تصدیق است.

پرسش‌های چهارگزینه‌ای

- ۱- در ارتباط با منطق کدام گزینه درست است؟
  - ۱) منطق به دسته‌بندی خطاهای ذهن می‌پردازد.
  - ۲) منطق بر درست فهمیدن مطالب تأکید می‌کند.
  - ۳) منطق به گفتهٔ ابن‌سینا در چه صورتی علوم یقین آور خواهند بود؟
    - ۱) در صورت یادگیری و آموختن علم منطق
    - ۲) در صورتی که در درون خود دارای ترازو باشند
    - ۳) در صورتی که در درون خود دارای ترازو باشند
  - ۴) کدام یک در مورد علم منطق و ذهن انسان درست می‌باشد؟
    - ۱) ذهن انسان به طور طبیعی منطقی رفتار می‌کند.
    - ۲) منطق مواد و منابع علوم دیگر را تأمین می‌کند.
    - ۳) منطق مواد و منابع علوم دیگر را تأمین می‌کند.
    - ۴) کدام گزینه جزء حوزهٔ کاربرد منطق نمی‌باشد؟
      - ۱) جلوگیری از بروز خطا در تعلیم و تعلم مغالطات مختلف
      - ۲) فهم مغالطات آگهی‌های تجاری
      - ۳) فهم مغالطات آگهی‌های تجاری
      - ۴) جلوگیری از بروز خطا در تعلیم و تعلم مغالطات مختلف
  - ۵- آگهی‌های تجاری اغلب دارای نوعی ..... هستند که برای بررسی درستی یا نادرستی آن‌ها نیازمند ..... هستیم.

۱) مغالطه - استدلال آوری	۲) مغالطه - منطق	۳) استدلال - منطق	۴) استدلال - استدلال آوری
--------------------------	------------------	-------------------	---------------------------
  - ۶- کدام مورد در حیطة کاربرد منطق نیست؟
    - ۱) منطق یکی از ابزارهای ویژهٔ فلسفه بوده است.
    - ۲) منطق یکی از شاخه‌های مهم رشتهٔ ریاضی به شمار می‌آید.
    - ۳) بخش مهمی از مطالعات فلسفی به مباحث منطقی اختصاص دارند.
    - ۴) در دانش‌های حقوق و روان‌شناسی و علوم اجتماعی کاربرد وسیعی دارد.

- ۷- منطق ..... شده است و علمی است ..... که از ..... سرچشمه می‌گیرد.
- (۱) ابداع - کاربردی - ذات انسان (۲) گردآوری - کاربردی - ذات انسان (۳) گردآوری - نظری - روح انسان (۴) ابداع - نظری - روح انسان
- ۸- کدام گزینه جزء دلایل اصلی استفاده از علم منطق می‌باشد؟
- (۱) به کارگیری علم منطق برای فهم فلسفه لازم و ضروری می‌باشد.
 (۲) به کارگیری علم منطق موجب ایجاد بنای فکری مستحکمی می‌شود.
 (۳) به کارگیری علم منطق موجب تشخیص لغزش‌ها و خطاهای ذهن می‌شود و باعث جلوگیری از آن‌ها می‌گردد.
 (۴) ما منطق را به کار می‌گیریم زیرا نه تنها در امور تحصیلی بلکه در تمامی سخنان روزانه‌مان به این علم نیازمندیم.
- ۹- هنگامی که از واقعیت داشتن یا عدم واقعیت یک مفهوم صحبت می‌کنیم در واقع با ..... سروکار داریم و ما به کمک ..... از تصدیق‌های ..... به شناخت تصدیقات ..... می‌رسیم.
- (۱) تصدیق - تعریف - معلوم - مجهول (۲) تصور - استدلال - مجهول - معلوم
 (۳) تصور - تعریف - مجهول - معلوم (۴) تصدیق - استدلال - معلوم - مجهول
- ۱۰- دو حیطة اصلی منطق ..... و ..... می‌باشد که .....
- (۱) تصور - تصدیق - صرفاً در محیط تحصیلی با آن‌ها سروکار داریم.
 (۲) تعریف - استدلال - تنها در محیط تحصیلی با آن‌ها سروکار داریم.
 (۳) تعریف - استدلال - بخشی از سخنان روزانه ما را تشکیل می‌دهند.
 (۴) تصور - تصدیق - بخشی از سخنان روزانه ما را تشکیل می‌دهند.
- ۱۱- در کدام قسم از علم، اوصافی را به چیزی نسبت می‌دهیم؟
- (۱) طبیعی (۲) تصور (۳) تصدیق (۴) اکتسابی
- ۱۲- کدام یک از موارد زیر به ترتیب تصور و تصدیق می‌باشد؟
- (۱) ترشی شام شب - باهوش بودن مائده
 (۲) نوشتن نمایشنامه - لطفاً پنجره را ببندید.
 (۳) بلیت الکترونیکی - ارسطو مبدع علم منطق می‌باشد.
 (۴) شراب حرام است - دانش بشری به دو حیطة کلی تقسیم می‌شود.
- ۱۳- تصورات جدید از ..... و تصدیق جدید را باید از ..... به دست آورد.
- (۱) تصدیقات معلوم - تصدیقات معلوم (۲) تصورات معلوم - تصدیقات معلوم
 (۳) تصورات مجهول - تصدیقات معلوم (۴) تصورات مجهول - تصورات مجهول
- ۱۴- برای دستیابی به درستی یا نادرستی یک تصدیق از ..... و از ..... برای توصیف شیء جدید استفاده می‌کنیم.
- (۱) تعریف - استدلال (۲) استدلال - تصورات معلوم (۳) استدلال - تعریف (۴) تعریف - تصورات معلوم
- ۱۵- براساس اقسام دانش بشری، صورت ذهنی بدون حکم و قضاوت را ..... می‌گویند؛ مانند .....
- (۱) تصدیق - انسان حیوان ناطق است.
 (۲) تصور - حیوان ناطق
 (۳) تصدیق - حیوان ناطق
 (۴) تصور - انسان حیوان ناطق است
- ۱۶- کدام گزینه درباره علم منطق صحیح است؟
- (۱) منطق، علمی صرفاً ابزاری و نظری می‌باشد.
 (۲) امروزه، منطق یکی از ابزارهای ویژه فلسفه می‌باشد.
 (۳) منطق علمی منحصر در استدلال‌های پیچیده می‌باشد.
 (۴) منطق علمی کاربردی است که برای تبحر در آن نیازمند تمرین و ممارست می‌باشیم.
- ۱۷- کدام یک از موارد زیر به ترتیب تصور و تصدیق می‌باشند؟
- (۱) عقل سالم در بدن سالم - درست را بخوان
 (۲) مثلث قائم‌الزاویه - شاید این جمله درست باشد
 (۳) مثلث - آب در 80° به جوش می‌رسد
 (۴) پشه‌ها در فصل زمستان می‌میرند - مولود کعبه
- ۱۸- هر استدلال درستی از ..... تشکیل می‌شود و اصلی‌ترین حیطة کاربرد علم منطق ..... می‌باشد.
- (۱) تصدیق‌های معلوم - ارزیابی و فهم اندیشه‌های فلسفی
 (۲) تصدیق‌های مجهول - بهبود روش تعلیم و تعلم و کاهش و پیش‌گیری از خطا در آن‌ها
 (۳) تصدیق‌های معلوم - استدلال‌آوری و تعریف کردن صحیح در تمام عرصه‌های اندیشه
 (۴) تصدیق‌های مجهول - فهم استدلال‌های آگهی‌های تجاری و استفاده بهتر از معلومات ریاضی

۱۹- کدام یک از گزینه‌های زیر صحیح می‌باشد؟

- ۱) استدلال‌آوری و تعریف کردن صحیح، اموری هستند که تنها در محیط تحصیلی با آن‌ها سروکار داریم.
- ۲) مواردی مانند «سیمرغ پرنده افسانه‌ای» و «درختان در روز اکسیژن تولید می‌کنند» تصدیق می‌باشند.
- ۳) تمامی آگهی‌های تجاری نوعی تعریف هستند که می‌خواهند مخاطب را به این نتیجه برسانند که فلان کالا را بخرید.
- ۴) امروزه با فراگیر شدن رسانه‌ها و حجم انبوه اطلاعات، بیش از پیش نیازمند علم منطق هستیم تا شیوه‌های جلوگیری از خطای اندیشه را به ما آموزش دهد.

۲۰- کدام گزینه دربارهٔ منطق نادرست است؟

- ۱) علمی است که موجب برحذر داشتن ما از سفسطه می‌شود.
  - ۲) علمی کاربردی می‌باشد.
  - ۳) تبحر در آن نیازمند تمرین و مهارت است.
  - ۴) آموختن آن به صورت علمی و نظری است.
- ۲۱- علمی که در پی جلوگیری از خطای اندیشه است ..... نام دارد.

- ۱) منطق
- ۲) فلسفه
- ۳) استدلال
- ۴) قیاس

۲۲- از خطای اندیشه با چه عنوانی یاد می‌شود؟

- ۱) مغالطه
- ۲) ایراد
- ۳) اشتباه
- ۴) تقصیر

۲۳- مغالطه به معنای هرگونه ..... به کار رفته است که ..... می‌باشد.

- ۱) خطای اندیشه - فقط عمدی
- ۲) خطای منطق‌دانان - عمدی یا غیر عمدی
- ۳) خطای اندیشه - عمدی یا غیر عمدی
- ۴) خطای منطق‌دانان - فقط عمدی

۲۴- چرا منطق‌دانان باید از مغالطات آگاه باشند؟

- ۱) تا بتوانند بهتر منطق را بفهمند.
- ۲) تا بتوانند منطق را بهتر آموزش دهند.
- ۳) تا بتوانند از منطق در فلسفه استفاده کنند.
- ۴) تا با شناخت آن‌ها از اتفاق افتادن آن جلوگیری کنند.

۲۵- استفاده از قواعد منطقی بیشتر در چه حوزه‌هایی صورت می‌گیرد؟

- ۱) محدود به تحصیلات
- ۲) در بازار و کسب و کار
- ۳) در یونان قدیم و باستان
- ۴) در تمام وجوه زندگی

۲۶- تأکید منطق بر ..... شیوهٔ درست اندیشیدن است تا از این طریق به تشخیص خطاهای ذهن که ..... است، توانا باشیم.

- ۱) یادگیری - محدود
- ۲) آموزش - نامحدود
- ۳) یادگیری - نامحدود
- ۴) آموزش - محدود

۲۷- اندیشیدن ذهن انسان ..... است.

- ۱) طبیعی، غیر ارادی و بی‌قاعده
- ۲) طبیعی، غیر ارادی و باقاعده
- ۳) اکتسابی، ارادی و بی‌قاعده
- ۴) ارادی، باقاعده و غیرطبیعی

۲۸- کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) ذهن انسان به صورت طبیعی می‌اندیشد.
- ۲) از منطق در حوزهٔ فلسفه استفاده می‌شود.
- ۳) ذهن انسان همواره در معرض خطا و لغزش می‌باشد.
- ۴) منطق‌دانان به ایجاد قواعد منطق می‌پردازند.

۲۹- دانش بشری براساس نسبت دادن اوصاف به دو حیطة کلی ..... و ..... تقسیم می‌شود و کاربرد علم منطق ..... می‌باشد.

- ۱) تصور و تصدیق - کشف و ایجاد قواعد ذهن
- ۲) تعریف و استدلال - پدید آوردن قواعد ذهن
- ۳) تصور و تصدیق - تشخیص سریع‌تر و دقیق‌تر خطاهای ذهن
- ۴) تعریف و استدلال - کشف اشتباهات ذهن

۳۰- کدام گزینه در رابطه با ذهن انسان به درستی بیان شده است؟

- ۱) ذهن انسان معمولاً دچار خطا و لغزش نمی‌شود.
- ۲) ذهن انسان همواره تعاریف دقیق و کاملی ارائه می‌دهد.
- ۳) خطاهای ذهن انسان محدود است.
- ۴) ذهن انسان در استدلال‌های پیچیده دچار لغزش می‌شود.

۳۱- رابطهٔ علم منطق با دیگر علوم مانند ..... می‌باشد و ..... یک تصور است.

- ۱) موتور ماشین و خود ماشین - سیمرغ
- ۲) سیستم حرارتی ماشین - حیوان ناطق
- ۳) سیستم کنترلی ماشین - انسانیت
- ۴) چراغ که مسیر حرکت ماشین را روشن می‌کند - ستارهٔ آبی

۳۲- کدام گزینه دربارهٔ علم منطق درست است؟

- ۱) منطق علمی کاربردی است که باید به صورت عملی تمرین شود.
- ۲) منطق علمی کاربردی است که ذهن به صورت ارادی قواعد آن را رعایت می‌کند.
- ۳) منطق کاربرد عامیانه ندارد و به صورت عادی رعایت می‌شود.
- ۴) منطق صرفاً در موارد خاص کاربرد دارد و نیازمند تمرین و ممارست علمی است.

۳۳- کدام گزینه به بیان تفاوت تصدیق و تصور می پردازد؟

- (۱) تصور، شامل یک کلمه است و تصدیق از بیشتر از یک کلمه تشکیل شده است. (۲) تصدیق، برخلاف تصور، مصداق خارجی دارد.
(۳) در تصور، برخلاف تصدیق نسبت وجود دارد. (۴) در تصدیق، حکم و قضاوت وجود دارد و تصور درک ذهنی ما است.

۳۴- هنگامی که می خواهیم به چیستی یک تصور پی ببریم از ..... استفاده می کنیم و کدام گزینه در مورد تصدیق نادرست است؟

- (۱) تعریف - در حکم و قضاوت وجود دارد. (۲) استدلال - گاهی در تصدیقات اوصافی را از چیزی سلب می کنیم.
(۳) تعریف - در تصدیقات تنها اوصافی را به چیزی نسبت می دهیم. (۴) استدلال - می توان در تصدیقات اوصافی را به چیزی نسبت بدهیم.

۳۵- به کمک ..... از تصدیق های ..... به تصدیق های ..... دست می یابیم و نیز برای پاسخ به این سؤال که «چرا آب در ۱۰۰ درجه می جوشد» باید از کدام یک از گزینه های زیر بهره برد؟

- (۱) استدلال - مجهول - معلوم - تعریف (۲) تعریف - معلوم - مجهول - استدلال
(۳) استدلال - معلوم - مجهول - استدلال (۴) تعریف - مجهول - معلوم - تعریف

۳۶- اساس تفکر در انسان، ارادی ..... و حیات ذهن به ..... است. وظیفه علم منطق ..... می باشد. (سراسری فارغ ۹۰ - با کمی تغییر)

- (۱) نیست - اندیشیدن - جلوگیری از خطای اندیشه (۲) است - اندیشیدن - جلوگیری از خطای اندیشه
(۳) نیست - نطق - به دست دادن قوانین و ضوابط درست اندیشیدن (۴) نیست - نطق - به دست دادن قوانین و ضوابط درست اندیشیدن

۳۷- ارسطو مبدع علم منطق ..... و انسان منطقی ..... قوانین و ضوابط منطق است و آن جا که هدف انسان درک چیستی یک مفهوم باشد، دست به دامان ..... می شود. (سراسری ۹۰)

- (۱) است - کاشف - تعریف (۲) است - مدون - استدلال
(۳) نیست - مدون - استدلال (۴) نیست - کاشف - تعریف

۳۸- سخن از واقعیت یا عدم واقعیت یک مفهوم، با استفاده از ..... است و ..... چیزی است که ..... مفهوم را مشخص می کند. (سراسری فارغ ۹۱)

- (۱) تصدیق - استدلال - هستی (۲) تصور - تصدیق - هستی
(۳) تصور - تعریف - چیستی (۴) تصدیق - تعریف - چیستی

۳۹- وقتی با واقعیت مفهوم سروکار پیدا می کنیم، پای یک ..... به میان می آید که ..... (سراسری ۹۳)

- (۱) تصدیق - در آن نوعی قضاوت وجود دارد. (۲) جمله - از سه تصور تشکیل شده است.
(۳) تصدیق - به معنای «جمله» در دستور زبان است. (۴) تصور - درباره هستی آن سؤال شده است.

۴۰- کدام یک از عبارات زیر یک تعریف می باشد؟

- (۱) حیوان جسم نامی حساس است پس هر پرنده ای جسم حساس می باشد.
(۲) دلا معاش چنان کن که گر بلغزد پای / فرشته ات به دو دست دعا نگه دارد
(۳) قضیه حملی نوعی از قضایا است که به ثبوت یا نفی چیزی برای چیزی در آن حکم می شود.
(۴) همه فلزات از جمله مس و آهن هادی الکتریسیته هستند.

۴۱- کار اصلی منطق چیست؟

- (۱) شناخت ماهیت ذهن و اندیشه (۲) دسته بندی و توضیح قواعد ذهن
(۳) ابزاری در خدمت سایر علوم و دانش ها (۴) بررسی انواع خطاهای ذهن

۴۲- منطق با ..... روش های جلوگیری و مواجهه با انواع مغالطات را بیان می دارد و آن چه سبب اشتباه ما در استدلال می شود ..... می باشد.

- (۱) بیان قوانین حاکم بر ذهن - به کارگیری نادرست تصورات مجهول (۲) ارتقاء سطح تفکر و آموزش - به کارگیری نادرست تصورات مجهول
(۳) ارتقاء سطح تفکر و آموزش - به کارگیری نادرست تصدیقات معلوم (۴) بیان قوانین حاکم بر ذهن - به کارگیری نادرست تصدیقات معلوم

۴۳- به چه علت ما در سراسر زندگی خود به منطق نیازمندیم؟

- (۱) به منظور متقاعد کردن افراد در مباحثات (۲) به منظور درست فکر کردن و درست تصمیم گرفتن
(۳) به منظور دسته بندی و توضیح قواعد ذهن (۴) به منظور جلوگیری از خطا در تعلیم و تعلم

۴۴- کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) در تعریف مفاهیم همواره تصورات مجهول برای ما روشن می شوند. (۲) علم منطق، دانشی کاربردی است که آموختن آن باید به صورت علمی باشد.
(۳) معلوم ساختن یک قضیه مجهول به کمک قضایای دیگر استدلال نامیده می شود. (۴) امروزه با فراگیر شدن رسانه ها بیش از پیش نیازمند علم منطق هستیم.

۴۵- بر چه اساس علم منطق به دو بخش تعریف و استدلال تقسیم شده است؟

- (۱) استفاده از تصدیقات معلوم برای کشف تصدیق مجهول (۲) وجود حکم و قضاوت در تصدیق و عدم اهمیت واقعیت داشتن یا نداشتن در تصور
(۳) جلوگیری از خطای اندیشه به عنوان یکی از وظایف علم منطق (۴) استفاده از تصورات و تصدیقات معلوم برای کشف تصورات مجهول

۴۶- کدام عبارت نادرست است؟

- (۱) در تصدیقات اوصافی را به چیزی نسبت داده یا از آن سلب می‌کنیم.
- (۲) مواردی مانند «سیمرغ پرنده‌ای افسانه‌ای» و «درخت بزرگ خانهٔ مادر بزرگم» تصور هستند.
- (۳) به کمک استدلال از تصورات معلوم به کشف تصورات مجهول دست می‌یابیم.
- (۴) دانش بشری به دو حیطة کلی تصور و تصدیق تقسیم‌بندی شده است.

۴۷- با توجه به حیطة کاربرد علم منطق، چرا انسان بیش از پیش نیازمند علم منطق است؟

- (۱) وجود آگهی‌های تجاری (۲) پیشرفت علم و دانش فلسفی (۳) حجم اطلاعات صحیح و غلط (۴) برای ارزیابی اندیشه‌های فلسفی

۴۸- چند مورد از مطالب زیر درست است؟

- ☺ علم منطق در برابر انواع مغالطات از قوانین حاکم بر ذهن کمک می‌گیرد.
- ☺ منطق در پی جلوگیری از خطاهای غیر عمدی ذهن است.
- ☺ ذهن انسان به صورت طبیعی قواعد اندیشه را رعایت می‌کند.
- ☺ فلاسفه به بررسی انواع خطاهای ذهن و دسته‌بندی آن‌ها پرداخته‌اند.

- (۱) چهار (۲) دو (۳) سه (۴) یک

۴۹- کدام یک از موارد زیر، به ترتیب، تصور و تصدیق می‌باشند؟

- (۱) حرف‌های غیرمنطقی - عاقبت گرگ‌زاده گرگ می‌شود
- (۲) بلیط الکترونیکی - شاید این جمعه بیاید، شاید
- (۳) عاقبت گرگ‌زاده گرگ می‌شود - محدودهٔ طرح ترافیک
- (۴) تصدیقات معلوم - درست را بخوان

۵۰- کدام گزینه صحیح نیست؟

- (۱) هرگاه بخواهیم از تعریف استفاده کنیم با مفاهیم معلوم و مجهول سروکار داریم.
- (۲) منطق با آموزش شیوهٔ درست اندیشیدن در پی جلوگیری از خطاهای اندیشه است.
- (۳) هر تصور معلوم یا مجهولی منحصراً یک تعریف محسوب می‌شود.
- (۴) لازمهٔ ورود به مبحث تعریف و استدلال آشنایی با الفاظ و قضایا است.

۵۱- کدام گزینه جزء حیطة کاربرد منطق نمی‌باشد؟

- (۱) مطرح کردن عقاید مدنظر
- (۲) ارزیابی و فهم اندیشه‌های فلسفی
- (۳) آموزش شیوه‌های جلوگیری از خطای اندیشه
- (۴) استدلال‌آوری و تعریف کردن

۵۲- کدام مورد یک «تصور» است؟

- (۱) منطق برای فهم فلسفه است.
- (۲) کوه دنا یکی از ارتفاعات ایران است.
- (۳) وظیفهٔ منطق جلوگیری از خطای ذهن است.
- (۴) ارتفاعات کوه سهند

۵۳- هر یک از موارد زیر، به ترتیب، جزو کدام بخش از علم منطق می‌باشند؟

- (الف) قابل اطمینان نبودن تمثیل، به دلیل نتایج نادرستی که به بار می‌آورد.
- (ب) زبان، وسیلهٔ ارتباط با جهان خارج است.
- (ج) جملات خبری جملاتی هستند که قابلیت صدق و کذب دارند.
- (د) از عینکی بودن فرد به ضعیف بودن چشم‌های وی پی بردن

- (۱) تعریف - تعریف - استدلال - استدلال
- (۲) تعریف - استدلال - تعریف - استدلال

- (۳) استدلال - تعریف - تعریف - استدلال
- (۴) استدلال - تعریف - استدلال - تعریف

۵۴- با توجه به منطق و خطاهای ذهن کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) خطاهای فکری همان مغالطه هستند.
- (۲) تنها وظیفهٔ منطق بیان روش‌های جلوگیری از خطاهای ذهنی پیچیده می‌باشد. (۴) منطق علمی کاربردی است که تبحر در آن نیازمند تمرین و ممارست می‌باشد.

۵۵- هر استدلال صحیحی از ..... تشکیل می‌شود و مهم‌ترین حیطة کاربرد علم منطق در ..... می‌باشد.

- (۱) تصدیق‌های معلوم - استدلال‌آوری و تعریف کردن صحیح
- (۲) تصدیق‌های مجهول - جلوگیری از خطاهای اندیشه
- (۳) تصدیق‌های معلوم - بهبود روش تعلیم و تعلم و ارزیابی اندیشه‌های فلسفی (۴) تصدیق‌های مجهول - فناوری هوشمند و استفادهٔ بهتر از معلومات ریاضی

۵۶- کدام گزینه بیانگر یک «تصدیق» است؟

- (۱) اضلاع مساوی یک لوزی (۲) هوای امروز بهاری شده (۳) پندهای شیرین پدربزرگم (۴) وسیله‌ای برای کاهش آلودگی

۵۷- کدام گزینه درباره دانش منطق صحیح نیست؟

- (۱) استفاده از آن، بنای فکری بشر را مستحکم می‌نماید. (۲) دانشی ابزاری است که در خدمت سایر علوم و دانش‌هاست. (۳) در علمومی چون مهندسی ساخت‌افزار، فقه و حقوق کاربرد وسیعی دارد. (۴) روش کسب مهارت و تبخّر در این دانش مطالعه مستمر و دقیق آن، می‌باشد.

۵۸- در کدام گزینه به ترتیب «تصور - تصدیق - تصور» آمده است؟

- (۱) آیا تو برادر منی - طلوع خورشید زیبا - شیرین بیان (۲) گنبد آسمان - سبحان الله - رذایل اخلاقی (۳) هما پرنده‌ای افسانه‌ای - دانا تواناست - منظور دیگری داشتم. (۴) عقاید مسیحیت قرون وسطی - زبان عاقل در بند اوست - رحم کنی رحم می‌شوی

۵۹- کدام گزینه در مورد استدلال، صحیح می‌باشد؟

- (۱) در خصوص ارتباط یک قضیه با قضیه‌ای دیگر سخن می‌گوید. (۲) در آن با واقعیت داشتن یا عدم واقعیت یک مفهوم سروکار داریم. (۳) در آن به وسیله تصدیق‌های معلوم، تصدیق مجهول کشف می‌شود. (۴) در آن روش صحیح استدلال کردن و جلوگیری از اشتباه بیان می‌شود.

۶۰- کدام یک مربوط به علم منطق نمی‌باشد؟

- (۱) آموزش روش جلوگیری از سفسطه (۲) بررسی و طبقه‌بندی خطاهای ذهنی (۳) بیان قواعد حاکم بر ذهن (۴) آموزش شیوه تفکر و اندیشیدن

آزمون‌های سراسری کاج

۶۱- منطق‌دانان از طریق ..... راه‌های جلوگیری از خطای اندیشه را نشان داده‌اند.

- (۱) آموزش علم منطق (۲) بررسی و دسته‌بندی خطاهای ذهن (۳) به کار بستن علم منطق در زندگی (۴) نشان دادن مغالطه‌ها

۶۲- کدام یک از گزینه‌های زیر تصور است؟

- (۱) مردی که طبقه بالا زندگی می‌کند. (۲) مادر حسن بیمار بود. (۳) جان را چه خوشی باشد بی صحبت جانانه؟! (۴) هر که را صبر نیست حکمت نیست.

۶۳- وقتی یک مفهوم را تعریف می‌کنیم آن مفهوم باید برای ..... باشد.

- (۱) مخاطب مجهول (۲) مخاطب معلوم (۳) ما مجهول (۴) ما و مخاطب معلوم

۶۴- هر تصدیق معلوم .....

- (۱) قبلاً حتماً مجهول بوده است. (۲) به وسیله استدلال معلوم شده است. (۳) از چند تصور معلوم تشکیل شده است. (۴) حتماً صحیح و درست است.

۶۵- صرفاً با مطالعه منطق نمی‌توان خطاهای اندیشه را تشخیص داد، زیرا .....

- (۱) یادگیری منطق بدون تمرین و ممارست ممکن نمی‌شود. (۲) برخی استدلال‌های پیچیده موجب لغزش ذهن می‌شوند. (۳) منطق علمی کاربردی است و باید آن را به کار بست. (۴) ذهن انسان به‌طور طبیعی دچار خطا و اشتباه می‌شود.

۶۶- نتیجه هر استدلالی یک ..... و مقدمات آن ..... هست.

- (۱) تصدیق معلوم - تصور معلوم (۲) تصدیق معلوم - تصدیق معلوم (۳) تصدیق مجهول - تصدیق معلوم (۴) تصدیق مجهول - تصور معلوم

۶۷- کدام گزینه تصدیق است؟

- (۱) چون آب به جویبار و چون باد به دشت (۲) قانع به استخوان چو کرکس بودن (۳) زان پیش که کوزه‌ها کنند از گل ما (۴) گفتم نکنی ز رفتگان اخباری

۶۸- کدام گزینه بیانگر یک تصور است؟

- (۱) هر کسی سوی مقام خود رود. (۲) هر آن‌کس که دندان دهد نان دهد. (۳) هر شاخه بنفشه کز زمین می‌روید. (۴) هر که بامش بیش برفش بیش تر.

۶۹- دربارهٔ منطق و مغالطه نمی‌توان گفت:

- (۱) ممکن است کسی که در یک استدلال پیچیده دچار مغالطه نمی‌شود، اصلاً منطق بلد نباشد.
- (۲) وقتی کسی سفسطه می‌کند؛ یعنی یا منطق بلد نیست یا بلد است و از آن استفاده نمی‌کند.
- (۳) در زندگی روزمره مغالطه‌های زیادی اتفاق می‌افتد که لزوماً عمدی نیستند.
- (۴) ما در منطق با قواعدی آشنا می‌شویم که ذهن به طور طبیعی این قواعد را رعایت می‌کند.

۷۰- در تعریف و استدلال به ترتیب از کدام یک از موارد زیر استفاده می‌شود و کدام یک از تعاریف زیر تعریفی جامع و مانع از اسب است؟

- (۱) احکام و قضایای معلوم، اندوخته‌های تصویری - جسم نامی شیهه کشنده
- (۲) اندوخته‌های تصویری، احکام و قضایای معلوم - جسم نامی شیهه کشنده
- (۳) احکام و قضایای معلوم، اندوخته‌های تصویری - جسم نامی تیزرو
- (۴) اندوخته‌های تصویری، احکام و قضایای معلوم - جسم نامی تیزرو

۷۱- کدام گزینه در مورد مغالطه درست است؟

- (۱) معمولاً اغلب آگهی‌ها نوعی مغالطه هستند.
- (۲) همان خطاهای ذهنی هستند که بی‌شمارند.
- (۳) قواعد جلوگیری از آن‌ها در منطق طراحی شده است.
- (۴) در فلسفه بیش از زندگی روزمره اتفاق می‌افتد.

۷۲- فکر به معنای منطقی آن یعنی .....

- (۱) حرکت ذهن از معلومات به مجهولات
- (۲) دقت در اندوخته‌های ذهنی
- (۳) اشتغال ذهن به دانسته‌ها
- (۴) حرکت ذهن از معلوم فعلی به معلوم پیشین

۷۳- کدام گزینه با «تعریف» معلوم می‌شود؟

- (۱) در رفتن جان از بدن گویند هر نوعی سخن
- (۲) تو را من زهر شیرین خوانم ای عشق
- (۳) آن یار کزو گشت سر دار بلند
- (۴) سر آن ندارد امشب که برآید آفتابی

۷۴- در تاریخ فلسفه، گروهی از فلاسفه معتقدند که همهٔ شناخت‌های انسان پس از ادراک جهان پیرامون به وجود می‌آید و ذهن انسان در هنگام تولد خالی از شناخت

است و مانند لوح سفید به مرور با تجربهٔ جهان پر می‌شود، اگر نظر این فلاسفه را بپذیریم، .....

- (۱) تفکر به معنای منطقی آن غیرممکن خواهد بود.
- (۲) تفکر به معنای منطقی آن بعد از تجربهٔ جهان پیرامون ممکن است.
- (۳) پیش از تجربهٔ جهان پیرامون می‌توان دربارهٔ جهان اندیشید.
- (۴) هم پیش از تجربه و هم پس از تجربه می‌توان از تفکر برای معلوم کردن مجهولات استفاده کرد.

۷۵- کدام گزینه دربارهٔ معلوم و مجهول بودن اجزای استدلال زیر درست است؟

«معلم در کلاس است، چون در خانه نیست.»

- (۱) جزء اول مجهول و جزء دوم معلوم است.
- (۲) جزء دوم مجهول و جزء اول معلوم است.
- (۳) هر دو جزء بعد از استدلال معلوم‌اند.
- (۴) هر دو جزء قبل از استدلال مجهول‌اند.

۷۶- کدام گزینه تمثیل مناسب‌تری دربارهٔ علم منطق و قواعد ذهن است؟

- (۱) قواعد ذهن مانند قوانین راهنمایی و رانندگی‌اند و علم منطق مانند پلیس باعث جلوگیری از تخطی از آن‌ها است.
- (۲) قواعد ذهن مانند آجرها و مواد لازم برای ساخت یک بنا و علم منطق مانند شاقول بنایی است.
- (۳) علم منطق مانند مربی ورزش باعث تسریع در روند قهرمانی است و قواعد ذهن مانند ورزشکار قهرمان است.
- (۴) علم منطق مانند دانش پزشکی است و قواعد ذهن مانند قواعد حاکم بر قلب غیر اکتسابی‌اند.

۷۷- لازمهٔ ورود به مبحث تعریف و استدلال به ترتیب آشنایی با ..... و ..... است.

- (۱) تصور - الفاظ
- (۲) الفاظ - قضایا
- (۳) قضایا - مفاهیم
- (۴) تصدیق - قضایا

۷۸- کدام گزینه شامل یک تعریف است؟

- (۱) منظومهٔ شمسی به دور خورشید می‌گردد.
- (۲) همهٔ پندهای پدربزرگت را به خاطر بسپار.
- (۳) اگر آفتاب برآید تاریکی نماند.
- (۴) استدلال نوعی تفکر و پاسخ به چرایی است.

۷۹- کدام گزینه، در بیان حیطة کاربرد «منطق»، مناسب‌تر است؟

- (۱) نیازمندی در سراسر زندگی برای درست فکر کردن و درست تصمیم گرفتن
- (۲) نیازمندی در محیط تحصیلی برای درست تعریف کردن و درست استدلال کردن
- (۳) هم‌چون ابزاری در خدمت سایر علوم و دانش‌ها بودن
- (۴) کاربردی بودن منطق به معنای ایجاد تبحر با تمرین و ممارست

بررسی گزینه‌ها

- ۱) ترشی شام شب: تصور - با هوش بودن مائده: تصور
 ۲) نوشتن نمایشنامه: تصور - لطفاً پنجره را ببندید (جملهٔ انشائی)
 ۳) بلیت الکترونیکی: تصور - ارسطو مبدع علم منطق می‌باشد: تصدیق
 ۴) شراب حرام است: صدیق - دانش بشری به دو حیطة کلی تقسیم می‌شود: تصدیق
 ۲ \ ۱۳ تصورات مجهول از تصورات معلوم به دست می‌آیند و تصدیقات مجهول (جدید) از طریق تصدیقات معلوم به دست می‌آیند.

- ۲ \ ۱۴ برای دستیابی به درستی یا نادرستی یک تصدیق از استدلال استفاده می‌کنیم و از تصورات معلوم فرد برای توصیف شیء جدید یا تصور جدید استفاده می‌کنیم. پس هنگامی که می‌خواهیم چیزی را توصیف کنیم از تصورات معلوم بهره می‌گیریم.

- ۲ \ ۱۵ تصور - در آن به واقعیت داشتن یا نداشتن یا ارتباط این تصور با سایر امور کاری نداریم و تنها همان تصور را به ذهن می‌آوریم. در حالی که در تصدیق‌ها، حکم و قضاوت وجود دارد.

- حیوان ناطق = انسان - تصور / انسان حیوان ناطق است - تصدیق
 ۴ \ ۱۶ منطق علمی کاربردی است و باید به صورت عملی فرا گرفته شود و تنها خواندن دستوالعمل‌های نظری آن موجب کسب مهارت نمی‌شود (رد گزینهٔ ۱) / منطق از ابتدا همواره یکی از ابزارهای مهم ویژه فلسفه بوده است (رد گزینهٔ ۲) ذهن انسان (همواره) در معرض لغزش قرار دارد و معمولاً در استدلال‌های پیچیده و تعریف دقیق اصطلاحات خاص دچار اشتباه می‌شود و منطق موجب تشخیص این لغزش‌ها و جلوگیری از خطای ذهن می‌شود. (رد گزینهٔ ۳)

بررسی سایر گزینه‌ها

- ۱) به دلیل نداشتن نسبت (فعل) نمی‌تواند تصدیق باشد - همچنین تصدیق یک جمله خبری است نه امری!
 ۲) تصور - تصدیق یک عبارت امری یا خواهشی و امیدی نیست بلکه در آن حکم و قضاوت وجود دارد.
 ۴) تصدیق - تصور

- ۳ \ ۱۸ ما با تصدیق‌های معلوم و از طریق استدلال به شناخت تصدیقات مجهول می‌رسیم بنابراین هر استدلالی از تصدیق‌های معلوم تشکیل می‌شود و اصلی‌ترین حیطة کاربرد علم منطق، استدلال آوری و تعریف کردن صحیح می‌باشد.

بررسی سایر گزینه‌ها

- ۱) استدلال آوری و تعریف کردن نه تنها در محیط تحصیلی بلکه در تمامی عرصه زندگی ما با آن‌ها سروکار داریم و بخشی از سخنان روزمره ما را این موارد تشکیل می‌دهند.

- ۲) مورد اول (سیمرغ) تصور است و مورد دوم (درختان ... تولید می‌کنند) تصدیق می‌باشد.

- ۳) اغلب آگهی‌های تجاری نوعی استدلال هستند که می‌خواهند مخاطب را به این نتیجه برسانند که فلان کالا را بخرد.

- ۴ \ ۱ منطق دانان با بررسی انواع خطاهای ذهن و دسته‌بندی آن‌ها راه‌های جلوگیری از آن را بیان می‌کنند.

منطق علم است نه مجموعه!! و در پی جلوگیری از خطاهای اندیشه می‌باشد. منطق بر آموزش شیوه درست اندیشیدن تأکید می‌کند.

- ۲ \ ۲ علم منطق، علم ترازوست و علوم دیگر، علم سود و زیان و هر دانشی که به ترازو سنجیده نشود یقین‌آور نباشد؛ پس تنها زمانی علوم دیگر یقین‌آور می‌باشند که به وسیله علم منطق سنجیده شوند و مورد بررسی علم منطق قرار گیرند.

- ۱ \ ۳ منطق در وجود آدمی طبیعی است و انسان بدون دانستن نام این قواعد آن‌ها را در زندگی به کار می‌برد. منطق علمی کاربردی است که تبحر در آن به تمرین و ممارست نیاز دارد و صرف دانستن قواعد آن کافی نمی‌باشد. منطق همچون سیستم کنترلی می‌باشد و بیشتر باعث پدید آمدن بنای فکری مستحکمی می‌شود و ابزاری در خدمت سایر علوم و دانش‌هاست.

- ۱ \ ۴ منطق نه تنها ما را در تعلیم و تعلم یاری می‌کند تا دچار خطا نشویم بلکه در داد و ستد، فهم مغالطات آگهی‌های تجاری، در محیط تحصیلی و عناوین نشریات مختلف به ما کمک می‌رساند.

- ۳ \ ۵ اغلب آگهی‌های تجاری نوعی استدلال هستند که می‌خواهند مخاطب را به این نتیجه برسانند که فلان کالا را بخرد که برای بررسی درستی یا نادرستی آن‌ها به منطق نیازمندیم.

- ۲ \ ۶ منطق ریاضی یکی از شاخه‌های مهم رشته ریاضی به شمار می‌آید نه صرف منطق!

- ۲ \ ۷ منطق نخستین بار توسط ارسطو گردآوری شده است و علمی است کاربردی که از ذات انسان سرچشمه می‌گیرد.

تکته هیچ کسی منطق را ابداع یا ایجاد نکرده و پدید نیآورده است بلکه آن را تدوین یا گردآوری کرده است.

- ۳ \ ۸ به کارگیری علم منطق که به دسته‌بندی و توضیح قواعد ذهن می‌پردازد باعث می‌شود که سریع‌تر و دقیق‌تر بتوانیم عوامل لغزش و خطاهای ذهن را تشخیص دهیم. این اصلی‌ترین علت به کارگیری علم منطق می‌باشد همچنین استدلال آوری و تعریف کردن. البته ما نه تنها در امور تحصیلی بلکه بخشی از سخنان روزانه‌مان از این علم بهره می‌گیریم.

- ۴ \ ۹ هنگامی که از واقعیت داشتن یا عدم واقعیت یک مفهوم صحبت می‌کنیم، در واقع با تصدیق سروکار داریم. از طریق استدلال می‌توانیم از تصدیق‌های معلوم به شناخت تصدیق‌های مجهول دست یابیم.

- ۳ \ ۱۰ دو حیطة اصلی منطق، تعریف و استدلال می‌باشد که نه تنها در امور تحصیلی بلکه بخشی از سخنان روزانه ما را تشکیل می‌دهند.

- ۳ \ ۱۱ در تصدیق اوصافی را به چیزی نسبت یا از آن‌ها سلب می‌کنیم.

- ۳ \ ۱۲ باهوش بودن مائده - تصور

- تصدیق یک جمله خبری است که در آن اوصافی را به چیزی نسبت می‌دهیم یا از آن سلب می‌کنیم نه اینکه خواهش و تمنا کنیم! / شراب حرام است - تصدیق؛ چون دارای نسبت (فعل) می‌باشد. باقی موارد درست ذکر شده‌اند.

۳۶ \ ۱) ماچه بخواهیم و چه نخواهیم، موجودی متفکر هستیم (غیر ارادی بودن تفکر) ذهن با اندیشه کردن زنده است. منطق ما را در جلوگیری از خطای اندیشه باری می‌کند.

۳۷ \ ۴) منطق از ذات انسان سرچشمه می‌گیرد و هیچ‌کس ابداع کننده آن نیست بنابراین نمی‌توان ارسطو را ابداع کننده منطق دانست بلکه او کاشف منطق است. تفکر مهم‌ترین فعالیت روح انسان است و منطق قواعد حاکم بر دنیای تفکر است و ما تنها می‌توانیم این قوانین را کشف کنیم و با تأکید بر آن‌ها سریع‌تر، بهتر و دقیق‌تر بیندیشیم. کاری که برای رسیدن به چستی یک مفهوم و یک تصور انجام می‌دهیم، تعریف می‌گویند.

۳۸ \ ۴) اقرار به واقعیت یا عدم واقعیت یک مفهوم با استفاده از تصدیق است. تعریف چیزی است که چستی یک مفهوم یا یک تصور را مشخص می‌کند.

۳۹ \ ۱) در هنگام «تصور یک مفهوم» کاری نداریم آن مفهوم واقعیت دارد یا ندارد. در این حالت به همان تصور می‌اندیشیم و درباره واقعیت داشتن یا نداشتن آن یا ارتباط آن با سایر موجودات سخنی و جمله‌ای نمی‌گوییم اما وقتی با «واقعیت مفهوم» سروکار پیدا می‌کنیم پای یک تصدیق در میان است. در تصدیقات حکم و قضاوت وجود دارد.

۴۰ \ ۳) تعریف، روشن کردن یک تصور مجهول به کمک تصورات معلوم است که در عبارت گزینه «۳» می‌توان تعریفی از قضیه حمله را مشاهده کرد.

۴۱ \ ۲) ذهن همواره در معرض لغزش است و معمولاً در استدلال‌های پیچیده یا تعریف دقیق اصطلاحات دچار اشتباه می‌شود به همین دلیل علم منطق به دسته‌بندی و توضیح قواعد ذهن می‌پردازد تا بتوان عوامل لغزش و خطاهای ذهن را تشخیص داد.

۴۲ \ ۴) منطق با شناخت و بیان قوانین حاکم بر ذهن راه‌های جلوگیری و مواجهه با مغالطات را بیان می‌کند. به کمک استدلال از تصدیقات معلوم به کشف تصدیق مجهول دست می‌یابیم؛ پس در استدلال روش صحیح استدلال کردن که به کارگیری تصدیقات معلوم است را فرا می‌گیریم.

۴۳ \ ۲) دانستن منطق تنها برای ارزیابی اندیشه‌های فلسفی به کار نمی‌رود بلکه هر یک از ما در سراسر زندگی خود بدان نیازمندیم؛ زیرا می‌خواهیم درست فکر کنیم و درست تصمیم‌گیری کنیم.

۴۴ \ ۲) آموختن منطق مانند دوچرخه سواری است که باید به صورت عملی فراگرفته شود و خواندن دستورالعمل‌های نظری، فرد را تبدیل به دوچرخه‌سواری ماهر نمی‌کند. هم‌چنین باید توجه داشت که علم منطق علمی کاربردی است که تبحر در آن به تمرین و ممارست نیاز دارد.

۴۵ \ ۳) از آن‌جا که وظیفه منطق جلوگیری از خطای اندیشه است، علم منطق به دو بخش اصلی تعریف و استدلال تقسیم شده است که در آن روش درست تعریف کردن و درست استدلال کردن بیان می‌شود.

۴۶ \ ۳) به کمک استدلال از تصدیق‌های معلوم به کشف تصدیق‌های مجهول دست می‌یابیم و به کمک تعریف از تصورات معلوم به شناخت تصورات مجهول می‌رسیم.

۲۰ \ ۴) آموختن علم منطق عملی است و باید به صورت عملی فراگرفته شود و صرفاً یادگیری دستورالعمل‌های نظری آن تأثیرگذار نمی‌باشد.

۲۱ \ ۱) علمی که در پی جلوگیری از خطای اندیشه است منطق نام دارد.

۲۲ \ ۱) منطق‌دانان می‌کوشند تا با دسته‌بندی خطاهای فکر یا همان مغالطه (سفسطه) از اشتباهات آن جلوگیری کنند.

۲۳ \ ۳) مغالطه در این کتاب به معنای هرگونه خطای اندیشه به کار رفته است که ممکن است عمدی یا غیرعمدی باشد.

۲۴ \ ۴) منطق‌دانان کوشیده‌اند با بررسی انواع خطاهای ذهن و دسته‌بندی آن‌ها، راه‌های جلوگیری از آن‌ها را نشان دهند. بنابراین، منطق‌دانان باید مغالطات را بشناسند تا بتوانند از رخ دادن آن‌ها جلوگیری کنند.

۲۵ \ ۴) تمام مردم در زندگی روزمره خود از قواعد منطقی استفاده می‌کنند.

۲۶ \ ۲) تأکید منطق بر آموزش شیوه درست اندیشیدن است تا از این طریق قادر به تشخیص خطاهای ذهن که بی‌شمار (نامحدود) است باشیم.

۲۷ \ ۲) ذهن انسان به صورت طبیعی براساس قواعدی می‌اندیشد در نتیجه تفکر در انسان امری طبیعی و با قاعده و نظام‌مند می‌باشد.

۲۸ \ ۴) منطق‌دانان به کشف قواعد ذهن می‌پردازند نه به ایجاد یا ابداع آن‌ها.

در مورد قواعد ذهن (منطق) کشف = یافتن، پیدا کردن، نشانه دادن، آشنا کردن ----- درست ابداع = ساختن، ایجاد کردن، پدید آوردن، طراحی کردن ----- غلط

۲۹ \ ۳) دانش بشری به دو حیطه کلی تصور و تصدیق تقسیم می‌شود و کاربرد منطق در تشخیص سریع‌تر و دقیق‌تر عوامل لغزش و خطای ذهن می‌باشد.

تکته کار منطق ----- کشف قواعد ذهن است!

۳۰ \ ۴) ذهن انسان همواره در معرض لغزش و خطا می‌باشد و محدود نیست. (رد گزینه ۱ و ۳) و معمولاً در استدلال‌های پیچیده یا تعریف دقیق اصطلاحات خاص دچار اشتباه می‌شود (رد گزینه ۲).

۳۱ \ ۳) رابطه منطق و دیگر علوم مانند سیستم کنترلی ماشین است که باعث حرکتش نمی‌شود اما در مقابل مشکلات به ما هشدار می‌دهد. تمامی موارد ذکر شده در بخش دوم سؤال تصور می‌باشند!

۳۲ \ ۱) منطق علمی کاربردی است که تبحر در آن به تمرین و ممارست نیاز دارد و ذهن انسان به صورت غیرارادی یا طبیعی قواعد آن را رعایت می‌کند. هم‌چنین منطق باید به صورت عملی فراگرفته شود و این علم همواره در زندگی روزمره ما کاربرد دارد.

۳۳ \ ۴) تصور نیز می‌تواند چند کلمه باشد مانند مثلث قائم‌الزاویه (رد گزینه ۱) تصور در عالم خارج حضور و مصداق دارد؛ مانند درخت (رد گزینه ۲)

در تصدیق برخلاف تصور، نسبت و حکم و قضاوت وجود دارد (رد گزینه ۳)

۳۴ \ ۳) کاری که برای رسیدن به چستی یک تصور انجام می‌دهیم، عمل تعریف می‌باشد. در تصدیقات می‌توانیم اوصافی را به چیزی نسبت بدهیم یا اوصافی را از آن سلب کنیم! نه اینکه فقط اوصافی را به آن‌ها نسبت بدهیم.

۳۵ \ ۳) به کمک استدلال می‌توانیم از تصدیق‌های معلوم به تصدیقات مجهول دست یابیم. عملی که برای پاسخ به «چرایی» یک موضوع و نسبت انجام می‌دهیم استدلال می‌باشد. بنابراین برای دستیابی به پاسخ این سؤال باید از استدلال بهره گرفت.

- ۴/ ۵۷ منطق، علمی کاربردی است که تبخّر و مهارت در آن به تمرین و ممارست نیاز دارد؛ بنابراین این دانش، علاوه بر آموزش، نیازمند استفاده و کاربرد است.
- ۲/ ۵۸ «گنبد آسمان» و «رذایل اخلاقی» تصور و «سبحان الله» (یعنی خدا پاک و منزّه است) یک تصدیق است.
- ۳/ ۵۹ استدلال یعنی کشف «تصدیق‌های مجهول به وسیله تصدیق‌های معلوم».
- ۴/ ۶۰ علم منطق، روش (شیوه) اندیشیدن را نمی‌آموزد بلکه «روش درست اندیشیدن» را می‌آموزد.
- ۲/ ۶۱ منطق دانان کوشیده‌اند با بررسی انواع خطاهای ذهن و دسته‌بندی آن‌ها راه‌های جلوگیری از آن‌ها را نشان دهند.
- ۱/ ۶۲ در تصور حکم و قضاوت وجود ندارد. مردی که در طبقه بالا زندگی می‌کند «تصور» است. در این حالت به واقعیت داشتن یا نداشتن یا ارتباط این تصور با سایر امور، کاری نداریم و تنها همان تصور را به ذهن می‌آوریم.
- ۱/ ۶۳ در تعریف، یک تصور مجهول را به کمک چند تصور معلوم، تعریف می‌کنیم.
- ۳/ ۶۴ تصدیق از تصور ساخته می‌شود و بدون تصور تصدیقی وجود ندارد. اگر تصدیقی معلوم است، پس تک‌تک تصورات سازنده آن معلوم هستند.
- بررسی سایر گزینه‌ها**
- ۱ و ۲) ممکن است تصدیقی از ابتدا معلوم بوده باشد.
- ۴) علم می‌تواند به کذب باشد نه لزوماً به صدق.
- ۳/ ۶۵ یادگیری منطق، نیازمند تمرین و ممارست است اما حتی با تبحر در آن، باید حتماً آن را به‌کار ببریم تا خطاهای ذهنی در اندیشه را تشخیص دهیم. منطق علاوه بر این‌که علمی نظری است علمی کاربردی و عملی نیز هست.
- ۲/ ۶۶ ما در استدلال از تصدیق‌های معلوم به تصدیق مجهول می‌رسیم. یعنی در نهایت تصدیق مجهول را نیز معلوم می‌کنیم، پس نتیجه یک استدلال یک تصدیق معلوم خواهد بود.
- ۴/ ۶۷ تنها در تصدیق است که حکم و قضاوت وجود دارد.
- ۳/ ۶۸ در تصور به واقعیت داشتن یا نداشتن یا ارتباط با سایر امور کاری نداریم و تنها همان تصور را به ذهن می‌آوریم.
- ۲/ ۶۹ انسان به طور طبیعی قواعد منطق را رعایت می‌کند و لازم نیست حتماً از علم منطق آگاهی داشته باشد.
- ۲/ ۷۰ مفاهیم یا تصورات به تعریف و قضایا و احکام به استدلال مربوط می‌شوند.
- زمانی‌که می‌گوییم تعریف جامع باشد، یعنی تمامی مصداق‌های موجود آن را شامل بشود و وقتی که می‌گوییم مانع، یعنی سایر مصداق‌هایی که به آن مربوط نمی‌شود را شامل نشود. بنابراین «جسم نامی شیپه‌کشنده» تمامی مصداق اسب را شامل می‌شود، ولی «جسم نامی تیزرو» نه تنها اسب بلکه دیگر حیوانات تیزپا را نیز شامل می‌شود. (مانع نیست)
- ۳/ ۴۷ امروزه با فراگیر شدن رسانه‌ها و حجم اطلاعات صحیح و غلط بیش از پیش نیازمند علمی هستیم که شیوه‌های جلوگیری از خطاهای اندیشه را به ما آموزش دهد.
- ۲/ ۴۸ موارد اول و سوم درست می‌باشند.
- مورد دوم: علمی که در پی جلوگیری از هرگونه خطاهای اندیشه؛ یعنی مغالطه یا سفسطه است منطق نام دارد. که ممکن است عمدی یا غیر عمدی باشد، مورد چهارم: منطق دانان کوشیده‌اند با بررسی انواع خطاهای ذهن و دسته‌بندی آن‌ها، راه‌های جلوگیری از آن‌ها را نشان دهند.
- ۱/ ۴۹ در تصور به واقعیت داشتن یا نداشتن یا ارتباط این تصور با سایر امور کاری نداریم و تنها همان تصور را به ذهن می‌آوریم اما در تصدیقات حکم و قضاوت وجود دارد و در آن‌ها اوصافی را به چیزی نسبت می‌دهیم یا از آن سلب می‌کنیم.
- تصورات مانند: حرف‌های غیر منطقی / بلیط الکترونیکی / تصدیقات معلوم / محدوده طرح ترافیک تصدیقات مانند: عاقبت گرگ‌زاده گرگ می‌شود
- ۳/ ۵۰ با کمک تعریف، از تصورات معلوم به تصور مجهول پی می‌بریم؛ بنابراین هر تصور معلوم یا مجهولی نمی‌تواند به تنهایی یک تعریف باشد.
- ۱/ ۵۱ دانستن منطق تنها برای ارزیابی اندیشه‌های فلسفی به کار نمی‌رود بلکه در سراسر زندگی خود بدان نیازمندیم؛ زیرا می‌خواهیم درست فکر کنیم و درست تصمیم‌گیری کنیم. به وسیله منطق می‌توانیم از خطاهای اندیشه جلوگیری کنیم. استدلال‌آوری و تعریف کردن نیز دو حیطة مهم کاربرد منطق است.
- ۴/ ۵۲ در تصور به واقعیت داشتن یا نداشتن یا ارتباط آن با سایر امور کاری نداریم و تنها همان تصور را به ذهن می‌آوریم؛ مانند ارتفاعات کوه سهند. سایر گزینه‌ها تصدیق هستند و در تصدیقات حکم و قضاوت وجود دارد و در آن اوصافی را به چیزی نسبت می‌دهیم یا از آن سلب می‌کنیم.
- ۳/ ۵۳ الف) استدلال است.
- ب) تعریفی از زبان بیان شده است.
- ج) تعریف است.
- د) استدلال است؛ زیرا عینکی بودن وی نشان از ضعیف بودن چشمان فرد دارد.
- ۳/ ۵۴ علمی که در پی جلوگیری از خطاهای اندیشه است، منطق نام دارد. نام دیگر خطاهای ذهنی، مغالطه یا سفسطه می‌باشد. منطق علمی کاربردی است که تبخّر در آن به تمرین و ممارست نیاز دارد.
- منطق علمی است که روش‌های جلوگیری از خطاهای ذهن و مغالطه در استدلال و خطای در تعاریف را به ما نشان می‌دهد.
- ۱/ ۵۵ هر استدلال صحیحی از تصدیقات معلوم تشکیل می‌شود و مهم‌ترین حیطة کاربرد علم منطق در استدلال‌آوری و تعریف کردن صحیح است.
- ۲/ ۵۶ در تصدیقات، حکم و قضاوت وجود دارد و در آن‌ها اوصافی را به چیزی نسبت می‌دهیم یا از آن سلب می‌کنیم.

۷۱ \ ۲ بررسی سایر گزینه‌ها

۱) اغلب آگهی‌ها نوعی استدلال هستند، برای این‌که مخاطب را به کاری تشویق کنند.
۳) قواعد جلوگیری از مغالطه در منطق طراحی نشده‌اند.

۴) کم و بیشی از مغالطات در فلسفه و زندگی مطرح نیست.

۷۲ \ ۱ فکر یعنی معلوم کردن مجهولات.

۳ \ ۷۳ تصور با تعریف معلوم می‌شود و در تصور حکم و قضاوت وجود ندارد
به عبارتی سؤال از چرایی تصورات معنا ندارد.

۲ \ ۷۴ اگر فکر یعنی از معلوم به مجهول سیر کردن، پس باید در ذهن معلوماتی باشد و اگر قرار است در ذهن معلوماتی باشد باید با تجربه به دست آمده باشد.

۳ \ ۷۵ نتیجه استدلال قبل از استدلال، مجهول و بعد از استدلال، معلوم است. مقدمه استدلال همیشه معلوم است.

۷۶ \ ۴ بررسی سایر گزینه‌ها

۱) قواعد راهنمایی و رانندگی طبیعی نیستند.
۲) قواعد ذهن مانند آجرهای یک ساختمان نیستند، بلکه این مواد و آجرها از علوم دیگر به دست می‌آیند.

۳) علم منطق باعث تسریع قواعد ذهن نیست.

۲ \ ۷۷ پیش از ورود به مبحث تعریف، آشنایی با الفاظ لازم است و پیش از ورود به مبحث استدلال، آشنایی با قضایا.

۴ \ ۷۸ تنها در گزینه (۴) است که چستی مفهومی توضیح داده شده است.

۱ \ ۷۹ ما در سراسر زندگی خود، به دانستن منطق نیازمندیم؛ زیرا می‌خواهیم درست فکر کنیم و درست تصمیم بگیریم.

۱ \ ۸۰ مراد ما از مطالب گاه مربوط به ذهن است گاه مربوط به زبان (الفاظ) و گاه مربوط به خارج از ذهن.

۴ \ ۸۱ اشتباه حفظ کردن شماره تلفن یک خطای ذهنی است که باعث خطای خارجی (تماس اشتباه) شده است.

۴ \ ۸۲ جامع‌ترین پاسخ به این سؤال گزینه «۴» است، زیرا دیگر گزینه زیرمجموعه این گزینه محسوب می‌شوند.

۲ \ ۸۳ علم منطق وابسته به زبان خاصی نیست و برای همین در آن وارد قواعد صرفی و نحوی نمی‌شویم.

۲ \ ۸۴ اشتباه گرفتن کلماتی که ظاهری مشترک دارند، باعث بروز مغالطه اشتراک لفظ می‌شود.

۱ \ ۸۵ در این مورد دلالت مطابقی وجود ندارد. شخص به ظاهر کلمه دارایی تکیه کرده است و جزئیات آن مدنظر نیست. بنابراین احتمال وقوع مغالطه توسل به معنای ظاهری وجود دارد.

۳ \ ۸۶ نگران دارای دو معنای نگرنده (نگاه‌کننده) و مضطرب می‌باشد بنابراین این عبارت می‌تواند مغالطه اشتراک لفظ داشته باشد.

۲ \ ۸۷ یکی از اجزای ماشین (مثل موتور یا چرخ) دچار مشکل شده است و نه کلیت ماشین. بنابراین در اینجا از دلالت تضمینی استفاده شده است.

۸۸ \ ۳ در این بیت

بیت خواننده می‌تواند کلمه سوم را «گل یا گل» بخواند. حرکت‌گذاری و خطاهایی که در نگارش رخ می‌دهد باعث بروز مغالطه نگارشی کلمات (شیوه نگارش کلمات) می‌شود.

۸۹ \ ۴ در گزینه‌های دیگر به ترتیب «دو ساعته»، «بادیه»، «شیر» اشتراک

لفظی دارند. در حالی‌که در گزینه «۴» واژه‌ای نیست که دارای معنای متعددی باشد. کلمه «همه» هم می‌تواند به معنای تمام کلمات دیکته باشد و یا می‌تواند مقصود خود کلمه «همه» باشد (به طور مثال همه می‌نویسد) باشد. بنابراین ممکن است باعث بروز مغالطه «اشتراک لفظ» شود.

۳ \ ۹۱ نوشابه هم به معنای نوشیدنی گازدار (نوشابه مشکی و غیره) است و هم به معنای هر نوع مایع قابل شرب می‌باشد. پس در این عبارت از اشتراک لفظ استفاده شده است. اشتراک لفظ یعنی اشتباه گرفتن کلماتی که ظاهری مشترک دارند.

۲ \ ۹۲ معلوم نیست که رابطه الف با ج؛ عموم و خصوص من وجه است یا رابطه ب و ج عموم و خصوص من وجه است. هرگاه در عبارتی مشخص نبودن مرجع ضمیر باعث ایجاد شک و ابهام شود در آن عبارت مغالطه ابهام در عبارات یا مرجع ضمیر به کار رفته است.

۹۳ \ ۳ بررسی سایر گزینه‌ها

۱) برای بیان و انتقال افکار خود به دیگران از الفاظ استفاده می‌کنیم.

۲) اشتراک لفظ یکی از شایع‌ترین انواع خطاهای ذهنی است.

۴) خطا در لفظ منجر به خطا در اندیشیدن می‌شود.

۱ \ ۹۴ بسیاری از لطیفه‌ها بر اساس اشتراک لفظی پدید می‌آیند.

۲ \ ۹۵ سخن مولانا اشاره به «مغالطه اشتراک لفظ» دارد و در گزینه ۲ لفظ «شیر» مشترک می‌باشد و منجر به مغالطه «اشتراک لفظ» شده است.

۴ \ ۹۶ شاعر بین کلمات جوش شیرین که ماده مورد استفاده در نان است و جوش زدن برای شیرین که منظور عاشق و بی‌تاب شیرین شدن، اشتراک لفظی گرفته است.

۱ \ ۹۷ دلالت تضمینی نوعی از دلالت است که متضمن (دربردارنده) بخشی از معنای اصلی لفظ است. در واقع وقتی می‌گوییم ماشینم خراب شد، یعنی بخشی از ماشینم خراب شده است نه تمام ماشین.

۲ \ ۹۸ تفاوت در دو نگرش به علت تفاوت در جای ویرگول در جمله است و علائم نگارشی و ابهام در آن‌ها مربوط به مغالطه نگارشی کلمات است.

۳ \ ۹۹ مرجع ضمیر «ش» در کلمه برادرش ایجاد ابهام می‌کند؛ یعنی مشخص نیست که «برادر آقا رضا» مدنظر بوده است یا «برادر خود پدر»! این ابهام موجود که ناشی از مشخص نبودن مرجع ضمیر است می‌تواند منجر به مغالطه ابهام در عبارات شود.

۲ \ ۱۰۰ در دلالت تضمینی، دلالت لفظ بر معنا متضمن بخشی از معنای اصلی لفظ است؛ زیرا ورق‌ها هستند که پاره می‌شوند نه کل کتاب بنابراین نوع دلالت لفظ کتاب در این عبارت، دلالت تضمینی می‌باشد.

۳ \ ۱۰۱ آن فرد، معنای ظاهری بعد از ظهر بودن را اراده کرده است در حالی که در عرف بعد از ظهر تا قبل از غروب خورشید محسوب می‌شود در نتیجه موجب بروز مغالطه توسل به معنای ظاهری شده است.